

Bijzondere dominee neemt afscheid met schitterend boek

“BIJ ZINNEN!” ... de 61 stellingen van Martin de Geus

“Voor alle radicaal gematigde gelovigen van welke origine dan ook”. Deze zin, die tot nadenken stemt, staat in de intro van het nieuwe boek van dominee Martin de Geus. “Bij zinnen”, is de titel van het boek. Bij zijn afscheid als predikant, op 6 september a.s. in de Levensbron in Ridderkerk, wordt het boek gepresenteerd. Dominee De Geus speelt graag met taal. Proza en poëzie blinken uit in veelzijdigheid. Bijna elke zin is een verrassing. In “Bij Zinnen” neemt ds. De Geus duidelijk stelling.

“Maarten” heet hij eigenlijk, net zoals zijn illustere voorganger die ruim vijfhonderd jaar geleden zijn vijfenegentig stellingen op de deur van de Slotkerk in Wittenberg timmerde. Martin de Geus poneert één-en-zestig stellingen: vierenzeventig over de boetedoening van Jezus voor al onze zonden en zeventien over de omgang tussen christenen en moslims. Voer voor gelovigen, waarvan velen het er maar moeilijk mee hebben. Voer ook vooral voor de nieuwe lichten predikanten.

Radicaal gematigd?

Bij het pomen van zoveel stellingen vraag je je meteen af of de term “radicaal gematigd” eigenlijk wel toepasbaar is op de schrijver zelf. Want immers, ‘stelling nemen’ gebeurt vaak door mensen die zich in de extreme hoek bevinden. Maar een terugblik op het leven van Martin de Geus als predikant laat al snel zien dat hij bepaald geen herrieschopper is, maar eerder een man die bruggen bouwt. Het meest in het oog springend op dit gebied is wel de brug die hij in 2015 sloeg, daags na de Charlie Hebdo aanslag in Parijs. Direct stond hij, namens alle kerken, op het centrale plein van Ridderkerk om geschokte en verhitte gemoederen tussen christenen, moslims en

andersdenkenden te bedaren. Een beter bewijs van zijn radicaal gematigde inslag als op die dag kon Martin de Geus niet leveren. ‘Een bijzondere dominee’, vonden sommigen hem toen al.

“Wapens van een christen”

In zijn boek “Bij zinnen”, met de subtitel “Geloven in verbinding” geeft de schrijver aan dat je, hoe tegenstrijdig dat ook klinkt, vaak voor gematigdheid moet vechten. Dat je het harnas moet aantrekken tegen “de streken en listen” van de duivel. Streken en listen die je met de wapens van een christen moet bevechten. Geïnspireerd door de apostel Paulus geeft De Geus de “zes wapens van een christen” om de aanvallen op het geloof te kunnen neutraliseren.

De Tien Geboden - positief

Naast de één-en-zestig nieuwe stellingen en de zes wapens van een christen, deelt ds. De Geus in zijn boek nog tien “hedendaagse positieve benaderingen” van de Tien Geboden met zijn lezers en somt hij tien soorten ontmoetingen op die volgens hem tot de kernpunten van het geloof behoren. Dit mede om kerkenraden een handvat te geven bij het samenstellen van toekomstplannen voor de kerk.

Tien vuistregels voor de strijd van de vrede

En, of dit nog niet genoeg discussievoer oplevert, stelt hij tenslotte tien vuistregels op voor de strijd van

de vrede mede gericht op de relatie tussen christenen en moslims. In totaal herkent de lezer in dit boek liefst zevenennegentig vingerwijzingen hoe op een radicaal gematigde wijze om te gaan met de bijbel, de kerk, het geloof en met de naaste, christen of niet. Daarmee is het boek adembenemend, aan te raden voor iedere christen of gewezen christen, die met vragen rondloopt

Petrus Oratorium volgt nog!

en zeker een ‘must’ voor de moderne generatie predikanten.

“Bij zinnen” roept vragen op

In feite is “Bij zinnen” een boek waarbij je, na het uitlezen, de neiging hebt om het nog een keer te lezen. Of, om het regelmatig te consulteren om jezelf ‘bij de les’ te houden. “Bij zinnen” roept vele vragen op. Veel meer vragen nog dan die wij hem tijdens ons interview konden stellen:

U wilde uw boek eerst de titel: “Daal door de daken van het weten” geven. Uiteindelijk koos u voor “Bij zinnen”. In beide titels zit iets van “Je bent eigenwijs, doe niet zo dom!”, toch?

- De tijdgeest suggereert dat een gelovige nooit bij zinnen kan zijn. Mijn repliek is dat een gezond geloof een mens juist kan helpen bij zinnen te komen. Als gelovige vraag ik de tijdgeest of een cultuur die de aarde naar de rand van de afgrond brengt

zelf wel bij zinnen is.

“Alle spreken over Boven komt van beneden, ook de uitspraak dat dit van Boven komt”. Veel dominees gaan met een wijde boog om deze uitspraak van theoloog Kuitert heen. U durft.

- Theologen dienen alle geloof kritisch te toetsen. In dat opzicht was Kuitert een held: hij durfde de hachelijkste vragen te stel-

len. Daarvoor verdient hij waardering, meer dan voor zijn antwoorden.

Zou Genesis niet gewoon moeten starten met de evolutietheorie van Darwin in plaats van met Adam en Eva? Dan zou de bijbel toch meteen door veel meer mensen geaccepteerd worden?

- Dat zou de dood in de pot zijn. Darwin kan ons uitleggen hoe de wereld is ontstaan. Laat de bijbel mooi haar eigen boodschap verkondigen: dat de aarde er gekomen is dankzij een God die haar met zoveel liefde schiep dat Hij haar zelfs zijn eeuwige trouw heeft beloofd.

“De bio-industrie is duivels”. Volgens u is dit één van de kernen van Genesis. (???)

- Dat volgens het eerste scheppingsverhaal de landdieren op dezelfde zesde dag worden geschapen als de mensen, moet ons een respect voor de dieren bijbrengen dat de bio-indus-

trie dagelijks met voeten treedt.

“Door het offer van Zijn leven heeft Hij ons vrijgekocht. U heeft hier maar liefst 44 stellingen aan gewijd. U schrijft in stelling 31: “De mens is geroepen de verzoening te effectueren”. Leg eens uit?

- Wij kunnen ons de liefde van God niet beter toe-eigenen dan door haar zo te delen met de mensen om ons heen dat we in de kracht van de Geest het kwaad overwinnen door het goede.

“Joden, christenen en moslims zijn van dezelfde familie”, schrijft u. Moslims bidden tot de God van Abraham, die zij Ibrahim noemen. Waarom is die drie-enige-God dan niet gewoon Yahweh, God en Allah in één? Er is toch maar één God?

- Krijgen we betere wijn als we alle soorten door elkaar mengen? Laten we ieder in onze eigen traditie zoeken naar aanknopingspunten voor de vrede waarin we samen iets van God kunnen ervaren.

Het idee van de mens, dat zijn “hoogste bestemming de verkiezing tot eeuwig leven in de hemel is”, is verouderd, vindt u. Wat nu?

- Het gaat God niet alleen om de mens en zijn heil, Hij wil en zal heel de aarde redden – een fantastische boodschap om uit te dragen en aan mee te werken.

U voelt zich aangetrokken tot de katholieke kant van het protestants-christe-

lijke. Voor mij is dat abra-

cadabra. - Ik wil ermee zeggen dat mijn protestantse blik niet weinig is verbreed door katholieke theologen en gelovigen met wie ik in menig opzicht een diepe verbondenheid voel.

En dan mijn laatste vraag: Op zes september komt uw boek uit en zou u voor een volle kerk met veel genodigden afscheid nemen met de uitvoering van het door uzelf geschreven Petrus Oratorium. Maar helaas het coronavirus

gooit roet in het eten: Het koor kon het oratorium niet instuderen, de dirigent en twintig musici zijn werkeloos en de kerk kan maar voor een klein deel worden gevuld. Na twintig jaar trouwe dienst, heeft u toegeleefd naar een prachtige apotheose. Edoch, uw functie dooft uit als een nachtkaa. Velen vinden dat u dit niet heeft verdiend. Hoe zit u daar zelf in?

- Ik schaar het onder de categorie ‘klein leed’ – er zijn heel wat ergere dingen. En wat in het vat zit... ■

Foto: Teun Rijdsdijk

Het boek “Bij zinnen” van ds. Martin de Geus is vanaf 7 september te koop in de boekhandel.

Het boek is ook rechtstreeks te bestellen via: skandalon.nl/bijzinnen. De prijs van “Bij zinnen” is € 22,50, exclusief eventuele verzendkosten.